

अर्थसंकल्पीय अनुदान सन २०१७-२०१८

राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रम.

मागणी क्रमांक एल-३, २८१० अपारंपारिक ऊर्जा साधने ०१-बाॅयो एनर्जी १०१, बायोगॅसच्या विकासासाठी राष्ट्रीय कार्यक्रम (०१), पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- केंद्र पुरस्कृत योजना, (०१) (०१), गोबरगॅस संयंत्र बसविणे (२८१० ००१६) - ३३ अर्थसहाय्य.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: बीजीएस २०१७/प्र.क्र.१४७/योजना-१

बांधकाम भवन इमारत, २५, मईबान पथ,

फोर्ट, मुंबई- ४०० ००१.

दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०१७

वाचा -

- १) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ५-५/२०१४ (NBMMP), दिनांक ३० जून, २०१४
- २) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ५-५/२०१४ (NBMMP), दिनांक ०२ जुलै, २०१४
- ३) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ५-५/२०१४ (NBMMP), दिनांक १० जून, २०१६
- ४) शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्रमांक अर्थसं-२०१७/प्र.क्र.७५/अर्थ-३ दिनांक १८ एप्रिल, २०१७
- ५) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. ५-१/२०१७ BG (NBMMP), दिनांक ०३ जुलै, २०१७
- ६) शासन पत्र क्रमांक : बीजीएस २०१७/प्र.क्र.५३/पं.रा.-०६, दिनांक ०७ ऑगस्ट, २०१७

प्रस्तावना -

राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रम ही १००% केंद्र पुरस्कृत योजना असून सदर योजना केंद्र शासनाच्या २० कलमी कार्यक्रमांतर्गत समाविष्ट आहे. केंद्र शासनाने मागील वर्षी राज्याला ठरवून दिलेले बायोगॅस संयंत्राचे उद्दिष्ट गृहीत धरून चालू आर्थिक वर्षात उद्दिष्ट ठरविण्यात येते. शासन स्तरावरून जिल्हा परिषदांना बायोगॅस संयंत्र उद्दिष्टाचे वाटप करण्यात येते व वाटप केलेल्या उद्दिष्टाच्या अनुषंगाने योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी राज्याच्या अर्थसंकल्पात तरतूद करून जिल्हा परिषदांना निधी वितरीत करण्यात येतो. जिल्हा परिषदांकडून संबंधीत आर्थिक वर्षात पूर्ण केलेल्या बायोगॅस संयंत्राचे प्रत्यक्ष खर्चाचे क्लेमस राज्य शासनाला प्राप्त झाल्यानंतर त्या अनुषंगाने केंद्र शासनाकडे निधीची मागणी करण्यात येते. राज्याला देय असलेले अनुदान केंद्र शासनाकडून २ किंवा ३ हप्त्यात मंजूर होते. या मंजूर केलेल्या अनुदानातून राज्य शासनाने केलेल्या खर्चाची प्रतीपूर्ती करण्यात येते.

शासन निर्णय-

सन २०१७ - २०१८ या आर्थिक वर्षात राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रमावरील खर्च भागविण्यासाठी मागणी क्र.एल-३, २८१०, अपारंपारिक ऊर्जा साधने-०१-बायोगॅस १०१, बायोगॅसच्या विकासासाठी राष्ट्रीय कार्यक्रम पंचवार्षिक योजनेंतर्गत योजना-केंद्र पुरस्कृत योजना-३३ अर्थसहाय्य (०१) (०२) गोबरगॅस संयंत्र बसविणे (२८१० ००१६) या मुख्य लेखाशिर्षाखाली रुपये १८,३८,४५,०००/- (रुपये अठरा कोटी अडोतीस लक्ष पंचेचाळीस हजार फक्त) एवढी तरतूद राज्याच्या अर्थसंकल्पात करण्यात आली आहे.

२. संदर्भित आदेश क्र. ५ अन्वये केंद्र शासनाकडून सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षाकरिता राज्यास ९२०० बायोगॅस संयंत्राचे उद्दिष्ट मंजूर केलेले आहे. त्यानुसार संदर्भित क्र. ६ अन्वये सन २०१७-१८ करिता राज्यातील सर्व जिल्हा परिषदांना त्यांच्या मागणीनुसार बायोगॅस संयंत्राचे उद्दिष्ट कळविलेले आहे.

३. सन २०१७-१८ या चालू आर्थिक वर्षासाठी वित्त विभागाच्या संदर्भित क्र. ४ च्या शासन परिपत्रकान्वये प्रशासकिय विभागास योजनेच्या अर्थसंकल्पित निधी एकूण वार्षिक तरतूदीच्या ८०% च्या मर्यादेमध्ये खर्च करण्याची अनुमती आहे. या शासन निर्णयान्वये सोबत जोडलेल्या विवरण पत्रातील रकाना क्र. २१ नुसार संबंधित जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांच्या ट्रेझरी कोड क्रमांकावर अर्थसंकल्पीय प्रणालीमार्फत निधी वितरीत करण्यात येत आहे. सदर निधी वितरण केंद्र शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार करण्यात यावे.

४. केंद्र शासनाच्या अपारंपारीक ऊर्जा स्रोत मंत्रालयाकडून मागण्या (क्लेम्स) पूर्णतः अदा केल्या जातील असे गृहीत धरूनच राज्य शासन जिल्हा परिषदांना उद्दिष्टानुसार अनुदान मंजूर करण्यात येते. या मागण्यांच्या बाबतीत केंद्र शासनाने नाकारलेली रक्कम यानंतर देण्यात येणाऱ्या अनुदानातून वळती करून देण्यात येईल, याची कृपया नोंद घ्यावी.

५. सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रम ही योजना राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या संदर्भित आदेशात नमूद केलेले अनुदानाचे दर लागू राहतील. प्रस्तुत खर्च हा मागणी क्र.एल-३, २८१०, अपारंपारिक ऊर्जा साधने -०१-बायोगॅस १०१, बायोगॅसच्या विकासासाठी राष्ट्रीय कार्यक्रम पंचवार्षिक योजने अंतर्गत योजना केंद्र पुरस्कृत योजना-३३, अर्थसहाय्य (०१) (०१) गोबरगॅस संयंत्र बसविणे (२८१० ००१६) या लेखाशिर्षाखाली सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षासाठी मंजूर केलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा. या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्रातील रकाना २१ मध्ये दर्शविलेल्या रक्कमेपेक्षा अधिक खर्च होणार नाही याची दक्षता आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी घ्यावी.

६. सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रमासाठी वितरीत केल्या जाणाऱ्या अनुदानापैकी कोषागारातून आहरीत केलेल्या रक्कमेचे विहित नमुन्यातील उपयोगिता प्रमाणपत्र (ज्यामध्ये व्हाऊचर क्रमांक, अनुदान आहरित केल्याचा दिनांक, अनुदान आहरणाचे प्रयोजन, मुख्य लेखाशिर्ष, आऊटवर्ड नंबर, इत्यादी बाबीसह) महालेखाकार मुंबई व नागपूर यांना एप्रिल-२०१८ अखेर पर्यंत पाठविणे आवश्यक राहिल. सन २०१७-१८ च्या उपयोगिता प्रमाणपत्रासंबंधी महालेखापाल कार्यालय मुंबई/नागपूर यांचेकडून मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना प्राप्त झालेले Clearances Certificate मे-२०१८ पर्यंत शासनास पाठविण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हा परिषदेचे कृषी विकास अधिकारी यांची राहिल.

७. सदर योजनेच्या अंमलबजाणीसाठी दरवर्षी जिल्हा परिषदांना उद्दिष्टांच्या अनुषंगाने बाब निहाय संपूर्ण अनुदान शासन स्तरावरून उपलब्ध करून देण्यात येते. त्यानुसार जिल्हा परिषदांनी पूर्ण केलेल्या भौतिक उद्दिष्टांच्या अनुषंगाने बाब निहाय खर्च करून आर्थिक वर्षाखेर ताळमेळ पूर्ण करावयाचे आहेत. या शासन निर्णयानुसार सोबत जोडलेल्या तक्त्यातील स्तंभ क्रमांक १५ ते २० मध्ये दर्शविलेल्या बाबीनुसार अनुदानाची रक्कम जिल्हा परिषदांना वितरीत करण्यात आलेली आहे. परंतु बाबनिहाय रक्कम

अखर्चित राहील्यास, अशी शिल्लक रक्कम शासनास त्वरीत परत करण्यात यावी. अशी कोणतीही अखर्चित शिल्लक राहीलेली रक्कम पुढील आर्थिक वर्षात वापरण्यात येवू नये.

८. प्रत्यक्ष केलेल्या खर्चाचे अचूक क्लेम्स (Claims) माहे जून, २०१८ अखेरपर्यंत शासनास सादर करण्यात यावेत.

९. या शासन निर्णयान्वये मंजूर करण्यात आलेले अनुदान हे कोषागारातील रोख रक्कमेद्वारा देय आहे. सदरचे अनुदान ज्या प्रयोजनासाठी मंजूर करण्यात आले आहे. त्याच प्रयोजनासाठी खर्च करण्यात यावे. राष्ट्रीय बायोगॅस व खत व्यवस्थापन कार्यक्रम (NBMMMP) ही १००% केंद्र पुरस्कृत योजना असून, २० कलमी कार्यक्रमांच्या अंमलबजावणीचा घटक असल्याने मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी सदर आदेशानुसार या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी तातडीने अनुदान उपलब्ध करून द्यावे.

१०. या शासन निर्णयानुसार, वितरीत करण्यात येणारे अनुदान हे वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक १८ एप्रिल, २०१७ रोजीच्या परिपत्रकातील सूचनांनुसार वितरीत करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७११२०१३३१०६९४२० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ. वसंत माने)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- २) महालेखापाल महाराष्ट्र-१ मुंबई (लेखा परिक्षा) (लेखा व अनुज्ञेयता) (जादा ५ प्रतीसह)
- ३) महालेखापाल महाराष्ट्र-२ नागपूर (लेखा परिक्षा) (लेखा व अनुज्ञेयता) (जादा ५ प्रतीसह)
- ४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ५) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ७) मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई
- ८) कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ९) उप मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा (सर्व)
- १०) जिल्हा लेखा परिक्षक स्थानिक निधी लेखा (सर्व)
- ११) संचालक, लेखा कोषागारे, महाराष्ट्र, मुंबई.
- १२) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
- १३) नियोजन विभाग, कार्यासन १४४३/१४४४, मंत्रालय, मुंबई
- १४) वित्त विभाग, मंत्रालय (व्यय-१५ /अर्थ-१७), मंत्रालय, मुंबई.
- १५) कार्यासन क्रमांक वित्त-१, वित्त-२, वित्त-७, वित्त-८, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग.
- १६) निवड नस्ती, कार्यासन योजना-१, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग.

शासन निर्णय क्रमांक: बीजीएस २०१७/प्र.क्र.१४७/योजना-१ दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०१७
सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात बायोगॅस कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी वितरीत करावयाचा निधी तपशिल

अ. क्र.	जिल्हा	दिनांक ०८ ऑगस्ट, २०१७ रोजीच्या आदेशान्वये सन २०१७-१८ करीता निश्चित केलेले उद्दिष्ट								शौचालय जोडणी उद्दिष्ट				उपलब्ध करून द्यावयाचे सहाय्यक अनुदान						
		बायोगॅस संयंत्राचे प्रवर्गानिहाय उद्दिष्ट				प्रशिक्षण वर्ग उद्दिष्ट				सर्वसाधारण	SC	ST	एकूण	सर्वसाधारण (रकाना ३ x रु.१०००/-)	SC/ST (रकाना ४+५ X रु. ११०००)	शौचालय जोडणीचे अनुदान (रकाना १४ X रु.१२००)	टर्न की फी शुल्क (रकाना ६Xरु.१५००)	खर्च (CMC रु. ४५०००/- User Course ३०००/- Staff Course १००००/- Turn Key Course ७५०००/-)	प्रशासकीय व प्रचार प्रसिद्धी खर्च (प्रति संयंत्र २६६/- +४३/- प्रमाणे)	या शासन निर्णयान्वये वितरीत करावयाचे अनुदान (रकाना १५+१६+१७+१८+१९+२०)
		सर्वसाधारण	SC	ST	एकूण	CMC	User Course	Staff Course	Turn Key Worker Course											
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
१	ठाणे	१३	०	२२	३५	१	१	०	०	५	०	१०	१५	११७०००	२४२०००	१८०००	५२५००	४८०००	१०८१५	४८८३१५
२	पालघर	३३	५	६६	१०४	०	३	०	०	३२	५	६५	१०२	२९७०००	७८१०००	१२२४००	१५६०००	९०००	३२१३६	१३९७५३६
३	रायगड	१२८	१५	१२	१५५	०	५	०	०	७	०	२	९	११५२०००	२९७०००	१०८००	२३२५००	१५०००	४७८९५	१७५५१९५
४	रत्नागिरी	१७३	१५	१६	२०४	०	५	०	०	१७०	१५	१५	२००	१५५७०००	३४१०००	२४००००	३०६०००	१५०००	६३०३६	२५२२०३६
५	सिंधुदुर्ग	२९३	१०	०	३०३	०	८	०	०	७	०	०	७	२६३७०००	११००००	८४००	४५४५००	२४०००	९३६२७	३३२७५२७
६	नाशिक	१३३	१०	१२	१५५	०	४	०	०	९०	५	५	१००	११९७०००	२४२०००	१२००००	२३२५००	१२०००	४७८९५	१८५१३९५
७	धुळे	४५	८	१२	६५	०	२	०	०	४२	८	१०	६०	४०५०००	२२००००	७२०००	९७५००	६०००	२००८५	८२०५८५
८	नंदुरबार	१८	०	६२	८०	०	२	०	०	८	०	१५	२३	१६२०००	६८२०००	२७६००	१२००००	६०००	२४७२०	१०२२३२०
९	जळगाव	९३	५	७	१०५	०	३	०	०	९०	५	५	१००	८३७०००	१३२०००	१२००००	१५७५००	९०००	३२४४५	१२८७९४५
१०	अहमदनगर	१६१३	४४	१२	१६६९	१	१४	१	१	२९०	१०	२	३०२	१४५१७०००	६१६०००	३६२४००	२५०३५००	१७२०००	५१५७२१	१८६८६६२१
११	पुणे	७४२	२५	७८	८४५	१	१३	०	०	१२०	१०	२	१३२	६६७८०००	११३३०००	१५८४००	१२६७५००	८४०००	२६११०५	९५८२००५
१२	सातारा	२१६	५	०	२२१	०	५	०	०	१००	०	०	१००	१९४४०००	५५०००	१२००००	३३१५००	१५०००	६८२८९	२५३३७८९
१३	सांगली	३८५	१८	०	४०३	०	१०	०	०	३१८	६	०	३२४	३४६५०००	१९८०००	३८८८००	६०४५००	३००००	१२४५२७	४८१०८२७
१४	सोलापूर	५२२	२५	०	५४७	०	१०	०	०	५२०	२५	०	५४५	४६९८०००	२७५०००	६५४०००	८२०५००	३००००	१६९०२३	६६४६५२३
१५	कोल्हापूर	१७०२	२५	०	१७२७	१	४०	१	२	१७०२	२५	०	१७२७	१५३१८०००	२७५०००	२०७२४००	२५९०५००	३२५०००	५३३६४३	२१११४५४३
१६	औरंगाबाद	१२०	२	०	१२२	०	४	०	०	७	०	०	७	१०८००००	२२०००	८४००	१८३०००	१२०००	३७६९८	१३४३०९८
१७	जालना	२९३	१०	६	३०९	०	६	०	०	१५०	०	२	१५२	२६३७०००	१७६०००	१८२४००	४६३५००	१८०००	९५४८१	३५७२३८१
१८	परभणी	२६८	१८	१८	३०४	१	९	१	०	२६५	१८	१७	३००	२४१२०००	३९६०००	३६००००	४५६०००	८२०००	९३९३६	३७९९९३६
१९	हिंगोली	७८	१४	१२	१०४	०	३	०	०	७६	१५	१०	१०१	७०२०००	२८६०००	१२१२००	१५६०००	९०००	३२१३६	१३०६३३६

शासन निर्णय क्रमांक: बीजीएस २०१७/प्र.क्र.१४७/योजना-१ दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०१७
सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात बायोगॅस कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी वितरीत करावयाचा निधी तपशिल

अ. क्र.	जिल्हा	दिनांक ०८ ऑगस्ट, २०१७ रोजीच्या आदेशान्वये सन २०१७-१८ करीता निश्चित केलेले उद्दिष्ट								शौचालय जोडणी उद्दिष्ट				उपलब्ध करून द्यावयाचे सहाय्यक अनुदान							
		बायोगॅस संयंत्राचे प्रवर्गानिहाय उद्दिष्ट				प्रशिक्षण वर्ग उद्दिष्ट															
		सर्वसाधारण	SC	ST	एकूण	CMC	User Course	Staff Course	Turn Key Worker Course	सर्वसाधारण	SC	ST	एकूण	सर्वसाधारण (रकाना ३ x रु.१०००/-)	SC/ST (रकाना ४+५ X रु. ११०००)	शौचालय जोडणीचे अनुदान (रकाना १४ X रु.१२००)	टर्न की फी शुल्क (रकाना ६Xरु.१५००)	खर्च (CMC रु. ४५०००/- User Course ३०००/- Staff Course १००००/- Turn Key Course ७५०००/-)	प्रशासकीय व प्रचार प्रसिद्धी खर्च (प्रति संयंत्र २६६/- +४३/- प्रमाणे)	या शासन निर्णयान्वये वितरीत करावयाचे अनुदान (रकाना १५+१६+१७+१८+ १९+२०)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	
२०	बीड	८८	१०	६	१०४	०	३	०	०	३८	५	२	४५	७९२०००	१७६०००	५४०००	१५६०००	९०००	३२१३६	१२१११३६	
२१	नांदेड	७८	१५	७	१००	०	२	०	०	७५	१५	५	९५	७०२०००	२४२०००	११४०००	१५००००	६०००	३०९००	१२४४९००	
२२	उस्मानाबाद	१३३	२०	०	१५३	०	३	०	०	१३०	२०	०	१५०	११९७०००	२२००००	१८००००	२२९५००	९०००	४७२७७	१८८२७७७	
२३	लातूर	१३३	१०	१२	१५५	०	३	०	०	१३०	१०	१०	१५०	११९७०००	२४२०००	१८००००	२३२५००	९०००	४७८९५	१९०८३९५	
२४	बुलढाणा	८३	१५	६	१०४	०	३	०	०	८०	१५	५	१००	७४७०००	२३१०००	१२००००	१५६०००	९०००	३२१३६	१२९५१३६	
२५	वाशिम	१४	४	५	२३	०	१	०	०	१२	४	१	१७	१२६०००	९९०००	२०४००	३४५००	३०००	७१०७	२९०००७	
२६	अकोला	६३	५	७	७५	०	१	१	०	६०	५	५	७०	५६७०००	१३२०००	८४०००	११२५००	१३०००	२३१७५	९३१६७५	
२७	अमरावती	७८	१५	१२	१०५	१	२	०	०	७५	१५	१०	१००	७०२०००	२९७०००	१२००००	१५७५००	५१०००	३२४४५	१३५९९४५	
२८	यवतमाळ	६७	१२	८	८७	०	४	०	०	६४	१२	६	८२	६०३०००	२२००००	९८४००	१३०५००	१२०००	२६८८३	१०९०७८३	
२९	वर्धा	१७३	२०	२०	२१३	१	५	०	०	७	२	१	१०	१५५७०००	४४००००	१२०००	३११५००	६००००	६५८१७	२४५४३१७	
३०	नागपूर	६२	१०	११	८३	०	१	०	०	६०	१०	१०	८०	५५८०००	२३१०००	९६०००	१२४५००	३०००	२५६४७	१०३८१४७	
३१	भंडारा	७३	१५	१६	१०४	०	३	०	०	७०	१५	१५	१००	६५७०००	३४१०००	१२००००	१५६०००	९०००	३२१३६	१३१५१३६	
३२	गोंदिया	६३	१०	१०	८३	०	१	०	०	३०	५	५	४०	५६७०००	२२००००	४८०००	१२४५००	३०००	२५६४७	९८८१४७	
३३	चंद्रपूर	२०२	२५	२५	२५२	०	३	०	०	१५०	२५	२५	२००	१८१८०००	५५००००	२४००००	३७८०००	९०००	७७८६८	३०७२८६८	
३४	गडचिरोली	२२	१०	७०	१०२	०	२	०	०	२०	१०	७०	१००	१९८०००	८८००००	१२००००	१५३०००	६०००	३१५१८	१३८८५१८	
एकूण		८२००	४५०	५५०	९२००	७	१८४	४	३	५०००	३१५	३३०	५६४५	७३८०००००	११००००००	६७७४०००	१३८०००००	११३२०००	२८४२८००	१०९३४८८००	

(डॉ. वसंत माने)
कक्ष अधिकरी, महाराष्ट्र शासन